

Noves estratègies contra la fam

- La Cimera de Roma ratificarà un model per a la governabilitat de l'agricultura i de l'alimentació

GUSTAVO DUCH, Fòrum dels Pobles per la Sobirania Alimentària.

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 18.11.09

Quan la crisi de la globalització (crisi ambiental, social i alimentària) ens ensenya que cal tornar el paper de la governabilitat real als estats, aquests –mancats de pràctica i amb els mecanismes oxidats– traslladen una altra vegada les seves obligacions al sector privat. O almenys aquesta és la meva impressió al viure en directe el desenvolupament de la Cimera Mundial de Seguretat Alimentària que se celebra a Roma des del dia 16 i que s'acaba avui. Encara que amb alguns contrapunts interessants.

Com deia, els governs aquí reunits –hi falten molts dels caps d'Estat responsables de perpetuar la fam al món, com els del G-8– traslladen al sector privat el seu fracàs a l'hora de resoldre la crisi crònica de la malnutrició. Apelen a les corporacions de l'agroindústria, de la investigació, etcètera, perquè centrin els seus negocis a resoldre la fam del planeta. Que aquí també tenen un futur comercial.

Als governs i administracions, després de tants anys de fiascos i de destrucció de qualsevol política pública, se'ls veu molt confiats en noves tecnologies salvadores que esperen que arribin de la mà de les empreses privades per produir més menjar, per disposar de llavors millorades enfront de les sequeres o inundacions o – i no és una broma– sembrar el cel amb mirallets per combatre el canvi climàtic. Segurament per això

l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) va organitzar a Milà, uns dies abans de la cimera, una reunió amb les principals empreses de l'alimentació. Allà, el president de Nestlé va delatar els culpables de la fam: «Els benintencionats activistes, ja que la seva hostilitat per les noves tecnologies alimentàries està agreujant la crisi alimentària mundial». Entesos, encara que molts d'aquests activistes creiem que on hi ha una veritable sequera a combatre és en l'adopció de polítiques valentes que aturin les injustícies generadores de pobresa. Perquè, ¿qui disposa dels recursos productius, qui controla el comerç internacional i qui marca els preus tan baixos que reben els agricultors i ramaders pels seus productes?

Les respostes a aquestes preguntes han quedat aclarides al Fòrum dels Pobles per la Sobirania Alimentària organitzat en paral·lel a la cimera oficial. Aquesta vegada, des de moltes organitzacions socials aquí presents, s'ha coincidit a denunciar dues realitats molt actuals que expliquen el perquè de la fam. Per un costat, s'està expulsant milers de pagesos i pageses perquè tercers països en comprin les terres. Un fenomen que es coneix com el «nou acaparament de terres». Països amb polítiques que es van oblidar dels seus productors i van confiar una gran part del proveïment dels seus aliments a les mans del mercat estan comprant terres a països pobres per disposar de collites pròpies a preus avantatjosos. Potser per això el lema del fòrum cita el cap indi **Lakota Tashunka Witko**, quan va expressar que «un no ven la terra per la qual camina el seu poble». I, en segon lloc, els reclams de les comunitats de pescadors artesanals que, bé per la pressió de la pesca industrial sobre els recursos marins bé pel desembarcament de flotes estrangeres (Somàlia n'és un clar exemple) o bé per una salvatge expansió de

l'aqüicultura, tenen cada dia molt més complicat viure de les seves captures. De peix, em refereixo.

La Cimera de Roma ratificarà entre altres temes un nou model per a la governabilitat de l'agricultura i l'alimentació, basat en la reforma del Comitè de Seguretat Alimentària (CSA), on els estats es reserven – encara sort– la capacitat de ser ells els que adoptin les decisions polítiques, tot i que ja avancen que els fons que es recaptin per a la lluita contra la fam els gestionarà la majoria el Banc Mundial. Recordem que aquesta entitat ha impulsat els últims anys els projectes i programes més neoliberals que el món en vies de desenvolupament coneix i que tant ha afavorit el capital empresarial.

MALGRAT tot, la valoració que fan els moviments socials i les organitzacions rurals de la reforma és positiva. Es disposarà d'una bona oportunitat, perquè el nou Comitè de Seguretat Alimentària comptarà amb un espai de consulta en el qual podrà participar, òbviament, el sector privat, però també la societat civil en un nombre significatiu que encara s'ha de determinar.

Una vegada corroborada aquesta nova arquitectura, en la mesura en què l'articulació de les organitzacions camperoles, indígenes, de pescadors, de dones rurals, d'oenagés, etcètera, tingui capacitat per proposar, pressionar i demanar resultats, tindrem garanties d'estratègies millors que arribaran construïdes des de baix i des dels veritables protagonistes. Serien, si se'ls escolta, polítiques basades en la sobirania alimentària dels pobles, en l'agricultura a petita escala, sostenible ecològicament i que prioritzen la comercialització local.